

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถจะพัฒนาและปรับปรุงได้โดยการให้การศึกษา ฝึกทักษะและความชำนาญ ตลอดจนการให้ความสมบูรณ์ ความพร้อมของสภาพร่างกายและพลานามัย กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนี้เป็นสิ่งที่ถูกนำมาพิจารณาในรูปของการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น แต่ในการศึกษาคครั้งนี้จะพิจารณาเพียงการลงทุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น โดยเน้นการลงทุนของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะบัญชี การเงิน และการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ในอดีตที่ผ่านมาความต้องการแรงงานในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นจากอุปสงค์เพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีมากขึ้น ในขณะที่มหาวิทยาลัยของรัฐรับนักศึกษาได้ในจำนวนจำกัด ทำให้รัฐต้องขยายที่เรียนเพิ่มขึ้น โดยยอมให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งหนึ่งในสถาบันเอกชนดังกล่าว คือ มหาวิทยาลัยพายัพ แต่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเอกชนนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ค่อนข้างสูงกว่าการศึกษาในสถาบันของรัฐ และเนื่องจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตลาดแรงงานไม่สามารถดูดซับเอาผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาได้มากนัก ทำให้เกิดภาวะการว่างงาน ประกอบกับปัจจุบัน ภาวะเศรษฐกิจไทยกำลังประสบปัญหาภาวะวิกฤต ส่งผลต่อรายได้ของประชาชนและส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเฉพาะในสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มีจำนวนนักศึกษาลดลงเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อภาคการเงิน (Financial Sector) ทำให้ความต้องการแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องลดลง แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการเงินและการธนาคารยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้บุคคลมีความสามารถที่จะช่วยในการพัฒนาภาวะเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมากขึ้น แต่การลงทุนในสาขาวิชาดังกล่าวในมหาวิทยาลัยพายัพนั้นจะเสียต้นทุนทางตรงสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐ

ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในคณะบัญชี การเงินและการธนาคาร ว่าจะมีอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลเป็นอย่างไร คุ่มค่าหรือไม่ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเงิน (Financial Sector) โดยตรง

ในการพิจารณาการศึกษาว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนนั้นจะเป็นที่น่าพอใจก็คือเมื่อผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไป ผลตอบแทนที่ว่ามีส่วนใหญ่เกิดจากรายได้ในอนาคตของผู้สำเร็จการศึกษา อีกส่วนหนึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อสังคม ของผู้สำเร็จการศึกษาที่จะแบ่งปันให้กับสังคมในหลาย ๆ ลักษณะ ซึ่งเป็นส่วนที่วัดมูลค่ายาก อย่างไรก็ตามผลตอบแทนจากการลงทุนนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ปัญหาที่เกิดจากการมีบัณฑิตว่างงานในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ที่มองการศึกษาเป็นการลงทุนจึงเกิดจากจุดที่ว่า การว่างงานของบัณฑิตอาจเป็นผลให้การลงทุนไม่คุ้มทุน แต่ปัญหาบัณฑิตว่างงานตามแนวความคิดของการลงทุนไม่เกี่ยวกับจำนวนบัณฑิตที่จะผลิตโดยตรง ไม่ว่าจะผลิตบัณฑิตมากเพียงใด แต่ตราบดีที่ผลตอบแทนที่ได้รับยังคุ้มทุนก็ไม่มีปัญหา แต่จะเกี่ยวพันในทางอ้อม เพราะจำนวนบัณฑิตที่ว่างงานมากขึ้น ย่อมทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนมีน้อยลงอาจส่งผลให้การลงทุนไม่คุ้มค่าในที่สุด (วุฒิเทพ, 2527)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของกรณีวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งประกอบการตัดสินใจว่าผลตอบแทนที่ได้คุ้มค่าหรือไม่ โดยการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลดังนั้นในส่วนของต้นทุนการลงทุนทางการศึกษาจะสนใจเฉพาะต้นทุนส่วนบุคคลทั้งทางตรง คือ ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้สถาบัน และค่าใช้จ่ายส่วนตัว รวมถึงต้นทุนทางอ้อม คือ ค่าเสียโอกาสที่จะได้รายได้ เนื่องจากมาศึกษาต่อ โดยมีขั้นตอนของการศึกษาโดยสรุปดังนี้

การหาผลตอบแทนเริ่มต้นของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานั้นได้จากการสำรวจอัตราเงินเดือนของนักศึกษาจากแบบสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิต ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานเป็นพนักงานหน่วยงานเอกชน สำหรับการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในแต่ละปี ใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลในแต่ละช่วงอายุ ในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมาคำนวณสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในแต่ละช่วงอายุ โดยรายได้ที่ได้รับนั้นคิดเป็นรายได้หลังหักภาษี เนื่องจากรายได้ที่บุคคลจะได้รับนั้นคือรายได้หลังหักภาษี

ในส่วนของค่าใช้จ่ายทางตรงที่จ่ายให้สถาบันนั้นได้จากประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย ฝ่ายการคลัง แผนกงบประมาณ มหาวิทยาลัยพายัพ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวนั้นขอความร่วมมือจากนักศึกษาหลักสูตรภาคปกติทั้ง 4 ชั้นปี ของคณะบัญชี การเงินและการธนาคาร

หลังจากคำนวณต้นทุนรวมส่วนบุคคลและกระแสรายได้หลังหักภาษีที่ปรับด้วยอัตราการว่างงานตลอดอายุ 60 ปีได้แล้ว ก็จะคำนวณหาอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return ,IRR) จากการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้วิธีการทำให้มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของการศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสผลตอบแทนหรือรายได้ส่วนเพิ่มตลอดชีวิตการทำงานที่เกิดจากระดับการศึกษาปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์พบว่า อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คือ ร้อยละ 12.61 และ 10.78 ตามลำดับ พบว่าสาขาที่มีอัตราผลตอบแทนสูงสุด คือ สาขาวิชาการบัญชี แต่สูงกว่าไม่มากนัก แสดงให้เห็นว่า บุคคลเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายแล้ว ควรศึกษาต่อให้สำเร็จระดับปริญญาตรี เนื่องจากอัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคล คำนวณว่าการนำเงินไปฝากธนาคาร ซึ่งให้ผลตอบแทนเพียงร้อยละ 6 และอัตราผลตอบแทนจากการฝากเงินในธนาคาร ณ ปัจจุบันยังมีค่าต่ำลง ทำให้ตัดสินใจได้ว่า ถึงแม้ว่างานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และศึกษาในกรณีของมหาวิทยาลัยพายัพซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนก็ตาม ยังส่งผลให้อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี เพราะฉะนั้น การลงทุนส่วนบุคคลในการศึกษา คณะบัญชี การเงินและการธนาคารนั้นคุ้มค่า

นอกจากนี้การศึกษายังก่อให้เกิดผลประโยชน์ให้แก่บุคคลเอง และสังคมอีกมากมายที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความภูมิใจของตนเองและครอบครัว การได้รับเกียรติจากสังคม และในที่สุดการศึกษาจะส่งผลช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

อย่างไรก็ตาม การลงทุนศึกษาในสถาบันเอกชนนั้นค่าใช้จ่ายทางตรงที่จ่ายให้กับสถาบันนั้น ตัวนักศึกษาต้องแบกรับโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะฉะนั้นการลดต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลจะต้องลดในส่วนค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเอง หากนักศึกษาสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนตัวลงได้ อีกทั้งพยายามศึกษาให้จบตามเกณฑ์ของหลักสูตรแล้วจะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษานั้นสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลในคณะบัญชี การเงินและการธนาคาร ของมหาวิทยาลัยพายัพนั้นคุ่มค่าที่จะลงทุน ถ้าเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีซึ่งมีค่าเท่ากับ 6 % โดยสาขาวิชาการบัญชี มีต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ 97,261 บาท ถ้าปรับด้วยสัดส่วนการเรียนรู้สำเร็จต่อผู้เข้าเรียนทั้งหมด และจำนวนปีเฉลี่ยที่เรียนจบ จะจ่ายประมาณ 155,759 บาท ส่วนสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มีต้นทุนทางตรงส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ 103,183 บาท ถ้าปรับด้วยสัดส่วนการเรียนรู้สำเร็จต่อผู้เข้าเรียนทั้งหมด และจำนวนปีเฉลี่ยที่เรียนจบ จะจ่ายประมาณ 225,624 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้นนักศึกษาควรประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตัว และพยายามเรียนให้สำเร็จตามเกณฑ์ของหลักสูตร ในขณะที่ทางสถาบันการศึกษานั้นจะต้องพยายามหาวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วและเป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตรมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยคำนึงถึงผลตอบแทนประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเป็นตัวเงิน แต่เป็นทางด้านจิตใจของผู้ศึกษา หรือในส่วนของผลตอบแทนที่สังคมได้รับด้วย
2. การคำนวณผลตอบแทนส่วนบุคคลควรคำนึงถึงผลตอบแทนที่บุคคลจะได้รับในตอนเกษียณอายุการทำงานด้วย
3. ควรทำการศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วยเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร